

การใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ในบทอาขยานภาษาไทย

THE USE OF IMAGINARY LANGUAGE TO PRESENT THE IDEOLOGY IN THE THAI RECITATION

¹กนวรรณ อนอนาม และ ²กীরติ ธนะไชย

¹Kanokwan Anonam and ²Keerati Dhanachai

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ประเทศไทย

Maharakham University, Thailand.

¹kanokwan.anonam@gmail.com

Received December 25, 2021; Revised February 12, 2022; Accepted March 10, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ในบทอาขยานภาษาไทย ผลการวิจัยสรุปว่า พบอุดมการณ์ 3 อุดมการณ์ ได้แก่ อุดมการณ์ชาติ อุดมการณ์เด็กดีและอุดมการณ์การเรียนรู้ อุดมการณ์ชาติแบ่งเป็น 3 ชุดความคิด ได้แก่ อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความรักชาติ อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับศาสนาและอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ สำหรับอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความรักชาติ มีการใช้ภาษาจินตภาพที่เข้าใจง่าย และสื่อความรักชาติผ่านเอกลักษณ์ความเป็นไทย ส่วนอุดมการณ์รักชาติที่เกี่ยวกับศาสนา มีการใช้ภาษาจินตภาพที่กล่าวถึงการเคารพบูชาศาสนา และการยึดมั่นในหลักปฏิบัติของศาสนา และอุดมการณ์รักชาติที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์มีการนำเสนอผ่านภาษาจินตภาพด้วยถ้อยคำเรียบง่ายที่เร้าให้เกิดความเทิดทูนในสถาบันพระมหากษัตริย์ ต่อมาการปลูกฝังอุดมการณ์เด็กดีนำเสนอภาษาจินตภาพที่มุ่งเน้นปลูกฝังเรื่องการทำความดี สำหรับอุดมการณ์การเรียนรู้นำเสนอด้วยภาษาจินตภาพที่สื่อความหมายถึงการเรียนรู้อย่างชัดเจน และการยกตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นผลดีของการศึกษาเล่าเรียน รวมทั้งมีการใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบเพื่อนำเสนอความสำคัญของการมีวิชาความรู้

คำสำคัญ : บทอาขยาน / ภาษาจินตภาพ / การนำเสนออุดมการณ์

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Abstract

This research aims to study the use of imaginary language to present the ideology in the Thai recitation. The results of this research can be concluded as follows. Three ideologies are found including: national ideology, good child ideology and ideology of learning. National ideology is divided into 3 sets of ideas: ideology related to patriotism, ideology related to religion and the ideology related to the monarchy. Regarding the ideology related to patriotism, the used imaginary language is easily understood through Thai identity. In the ideology related to religion, the used imaginary language refers to worshipping the religion and strictly observing the religious practice. For ideology related to the monarchy, the used imaginary language is presented through simple language that rouses the emotions of respecting the monarchy. Regarding good child ideology, the used imaginary language focuses on cultivating generosity. In ideology of learning, the imaginary language is used: to convey the explicit meaning of learning; to give an example of comparison to see the benefit of learning; and also to use the imaginary comparison in presenting the importance of having knowledge.

Keywords: Recitation / Imaginary Language / Ideological Presentation

บทนำ

บทอาขยานนับว่าเป็นภูมิปัญญาไทยเพราะได้รับคัดเลือกมาจากรวรรณกรรมวรรณคดี ซึ่งจะถ่ายทอดและสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ค่านิยม เจตคติ จริยธรรม ตลอดจนรูปแบบคำ ประพันธ์และความคิดจากอดีตสู่ปัจจุบัน เป็นแบบอย่างที่ดีอันจะนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ดี งามและถูกต้อง (อัปสร สุวรรณรอด, 2544: 3)

บทอาขยานถือได้ว่าเป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่สำคัญที่ช่วยขัดเกลาระบบความคิด ของผู้เรียนให้เป็นไปตามกฎระเบียบของสังคมและประพฤติปฏิบัติตนตามวิถีของสังคม เนื่องจากคติข้อคิดที่ได้จากบทอาขยานจะสร้างเกราะป้องกันภัยที่แข็งแกร่งให้กับผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข รวมทั้งเป็นสิ่งที่ช่วยกล่อมเกลাজิตใจของผู้เรียน เนื่องจาก ความไพเราะของถ้อยคำในบทอาขยานจะช่วยเสริมสร้างความคิดและจินตนาการที่ สร้างสรรค์มากมาย

บทอาขยานถูกกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มาตั้งแต่สมัยอดีตและจวบจนมาถึงปัจจุบัน โดยในปัจจุบัน บทอาขยานได้ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 ซึ่งการจะศึกษาบทอาขยานให้เข้าใจถึงคุณค่าที่สอดแทรกไว้ ผู้เรียนต้องเข้าใจภาษาในบทอาขยานที่เป็นสื่อกลางถ่ายทอดความหมาย ซึ่งการใช้ภาษาที่ก่อให้เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของบทอาขยาน คือ การใช้ภาษาจินตภาพ

ภาษาจินตภาพจะช่วยสร้างภาพในจิตใจที่ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้บทอาขยานได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2561: 261) ให้ความหมายคำว่า กระบวนจินตภาพ ไว้ว่า กระบวนจินตภาพ (imagery) หมายถึง วิธีการสร้างภาพในจิตด้วยถ้อยคำที่เลือกสรรเป็นพิเศษเพื่อแทนความคิด อารมณ์ และประสบการณ์ด้านความรู้สึก และก่อให้เกิดภาพในจิตหรือข้อคิด ตามธรรมชาติการกระทำเช่นนี้จะเกี่ยวข้องกับภาษาจินตนาการและภาษาภาพพจน์

ภาษาจินตภาพเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปกับเนื้อหา เกิดความคิด จินตนาการ และการเข้าใจเรื่องราว เหมือนกับที่ยุวพาส์ ชัยศิลป์พัฒนา (2544: 9) กล่าวถึง จินตภาพ คือ ภาษาที่ถ่ายทอดประสบการณ์ออกมา เป็นภาพหรือการรับรู้ในมโนคติ ทำให้ผู้อ่านมองเห็นและรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ตามที่ได้กล่าวถึงได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส การเคลื่อนไหวและความรู้สึก

นอกจากภาษาจินตภาพจะสร้างความสุนทรีให้กับผู้เรียนแล้ว ภาษาจินตภาพยังเป็นสื่อที่จะช่วยนำพาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ที่ปรากฏในบทอาขยาน โดยอุดมการณ์เป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางหรือวิถีชีวิตของสังคมมนุษย์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการสร้างสังคมที่สงบสุข ซึ่งอุดมการณ์จะสะท้อนให้เห็นถึงความคิดความเชื่อในสังคมที่ยึดมั่นในเรื่องเดียวกัน ก่อให้เกิดการสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตที่สังคมยอมรับ ญัฐมา ศุภชนานันท์ (2560: 14) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ของชัยอนันต์ สมุทวณิช (2517) ให้ความหมายอุดมการณ์ไว้ว่า อุดมการณ์คือความเชื่อ ซึ่งความเชื่อนั้นไม่จำเป็นที่จะเป็นความเชื่อที่ถูกต้องด้วยเหตุผล หรือสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเสมอไป โดยความเชื่อที่ถือว่าเป็นอุดมการณ์จะมีลักษณะเป็นระบบความคิดที่ได้รับการยอมรับร่วมกัน และมีความสำคัญต่อกลุ่มชน เช่น หลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิต

ดังนั้นสรุปได้ว่า อุดมการณ์ เป็นกรอบแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในสังคมให้ถือปฏิบัติและปลูกฝังระบบความคิดความเชื่อของสังคมให้คงอยู่ ถือได้ว่าทุกสังคมล้วนมีอุดมการณ์เป็นตัวขับเคลื่อนซึ่งนำสมาชิกให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ที่ปรากฏในบทอาขยานที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้บทอาขยานที่คงทนยาวนานรวมทั้งมีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ในบทอาขยานภาษาไทยที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ในบทอาขยานภาษาไทย ได้ดำเนินการวิจัยใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสำรวจและรวบรวมข้อมูล

ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ในบทอาขยานภาษาไทย โดยมีกรอบการศึกษาดังนี้

1.1 บทอาขยานภาษาไทย จำนวน 63 บทอาขยาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ ภาษาจินตภาพ การนำเสนออุดมการณ์

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ บทอาขยาน ภาษาจินตภาพ และอุดมการณ์

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยศึกษารวบรวมความรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเหล่านี้เพื่อใช้เป็นพื้นฐานประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ขั้นเก็บข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากตัวบท (text) จากหนังสือเรียนอ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บทอาขยานภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยศึกษาบทอาขยาน จำนวน 63 บท อันประกอบด้วย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 28 บท และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 35 บท

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์การใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ในบทอาขยานภาษาไทย ในหนังสือเรียนเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บทอาขยานภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ที่ปรากฏในบทอาขยานข้างต้น สามารถจำแนกอุดมการณ์ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ดังนี้ 1) อุดมการณ์ชาติ สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 1 คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 7 คือ รักความเป็นไทย 2) อุดมการณ์ได้ดี สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 2 คือ ซื่อสัตย์สุจริต คุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 3 คือ มีวินัย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง 3) อุดมการณ์การเรียนรู้ สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 4 คือ ใฝ่เรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อที่ 6 คือ มุ่งมั่นในการทำงาน สำหรับผลการศึกษาเรื่อง การใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ในบทอาขยานภาษาไทย มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. อุดมการณ์ชาติ

อุดมการณ์ชาติ เป็นอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับประเทศชาติ โดยแบ่งเป็นชุดความคิด 3 ชุดความคิด ได้แก่ อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความรักชาติ อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับศาสนา และอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

1.1 อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความรักชาติ ชุดความคิดอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความรักชาติ เป็นอุดมการณ์ที่แสดงออกถึงความรักชาติ พลเมืองของชาติต้องมีความสามัคคี มีความปรองดอง และยกย่องเชิดชูความเป็นชาติไทย รวมทั้งการแสดงออกถึงความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมไทย และอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความรักชาติในบทอาขยานภาษาไทย ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

สยามานุสสติ

ไครรานไครรุกด้าว	แดนไทย
ไทยรบจนสุดใจ	ชาติดิน
เสียเนื้อเลือดหลังไหล	ยอมสละ สิ้นแล
เสียชีพไปเสียสิ้น	ชื่อก้องเกียรติงาม
	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
	กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 32)

จากบทอาขยานเรื่อง สยามานุสสติ ข้างต้น มีการใช้ภาษาจินตภาพด้วยภาพพจน์อดีตพจน์ที่ให้ความรู้สึกหนักแน่น กล้าหาญและปลุกเร้าอารมณ์ให้เกิดความรักความเสียสละเพื่อชาติ ซึ่งเป็นบทอาขยานที่สะท้อนให้เห็นถึงความรักชาติอย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 2

วัฒนธรรม

อนึ่งศิลปงามเด่นเป็นของชาติ เช่นปราสาทปรางค์ทองอันผ่องใส
 อิกดนตรีร่ำรายลวดลายไทย อวดโลกได้ไทยแท้อย่างแนนอน
 หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล
 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 86)

จากบทอาขยานเรื่อง วัฒนธรรม ข้างต้น มีการใช้ภาษาจินตภาพการเห็นด้านแสงที่ให้ความรู้สึกผ่องใสและจินตภาพการเห็นด้านสีด้วยคำว่า สีทอง เพื่อสร้างภาพความงดงามของปราสาทหรือพระปรางค์อันเป็นสถาปัตยกรรมไทย โดยบทอาขยานนี้ได้สื่อถึงอารมณ์อัศจรรย์ใจในวัฒนธรรมต่าง ๆ ของไทย ที่สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับชาติไทย ช่วยกระตุ้นให้เกิดความรักและชื่นชมในสมบัติของชาติ

1.2 อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับศาสนา

ชุดความคิดอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับศาสนา เป็นชุดความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ เพื่อสร้างสังคมให้มีระบบการปกครองที่เข้มแข็งทางด้านจิตใจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับศาสนาในบทอาขยานภาษาไทย ดังนี้
 ตัวอย่างที่ 1

ความดีความชั่ว

แม้ความชั่วปลูกลงคงได้ชั่ว ความดีคงไม่กลัวคุ้มตัวได้
 ปลูกความดีผลดีมีทั่วไป ความชั่วไซร่อย่าปลูกเป็นลูกเอ๋ย
 หม่อมเจ้าพิจิตรจิราภา เทวกุล
 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 24)

จากบทอาขยาน เรื่อง ความดีความชั่ว ข้างต้น มีการใช้ภาษาจินตภาพที่สื่อความหมายที่เข้าใจง่ายและสื่ออารมณ์มุ่งมั่นตั้งใจในเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว โดยนำคำว่า “ปลูก” มาสื่อแทนการปฏิบัติตนในการกระทำดี ไม่กระทำชั่ว

ตัวอย่างที่ 2

อิศรญาณภาษิต

อย่าดูถูกบุญกรรมว่าทำน้อย น้ำตาลย้อยมากเมื่อไรได้หนักหนา
 อย่างอนเปล่าเอากะจกยกออกมา ส่องดูหน้าเสียทีหนึ่งแล้วจึงนอน
 หม่อมเจ้าอิศรญาณ
 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 74)

จากบทอาขยานเรื่อง อิศรญาณภาษิต ข้างต้น กล่าวถึงเรื่องบุญกรรม ซึ่งเป็นเรื่องความเชื่อทางศาสนาพุทธ มีการใช้ภาษาจินตภาพด้วยถ้อยคำสั่งสอน มีความไพเราะ แต่สื่อ

ความหมายแฝงที่ต้องตีความจึงจะเข้าใจ โดยได้กล่าวตักเตือนไม่ให้ดูถูกการทำบุญหรือทำกรรมที่น้อยนิด และได้ขยายความหมายด้วยการยกตัวอย่างหยดน้ำตาลที่หลอมรวมกันก็ทำให้มากขึ้นได้ เพื่อสื่อถึงการทำบุญหรือทำกรรมที่แม้จะทำน้อย แต่เมื่อทำสิ่งนั้นอยู่เสมอก็เป็น การสะสมบุญหรือกรรมให้มากขึ้น

ตัวอย่างที่ 3

ธรรมาธรรมะสงคราม

อีกความพยาบาท	มนะมุ่งจำนงร้าย
ก่อเวรปฐุร้าย	ฤ จะพันซึ่งเวรา
เชื่อผิดและเห็นผิด	สิจจะนิจจะเสื่อมพา
เศร้าหมองมีผ่องผา	สุกะรีนฤดีสบาย
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 120)	

จากบทอาขยานเรื่อง ธรรมาธรรมะสงคราม ข้างต้น มีการใช้ภาษาจินตภาพด้วย ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย ถ่ายทอดความมุ่งมั่นตั้งใจในการสั่งสอน โดยได้สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องเวรกรรมที่เกิดจากความพยาบาท การเห็นผิดและเชื่อในสิ่งที่ผิดจะทำให้พบแต่ความเสื่อม แต่ถ้าหากละจากสิ่งอกุศลเหล่านี้จะทำให้พบกับความสุข

1.3 อุดมการณ์เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

ชุดความคิดอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ เป็นชุดความคิดที่การแสดงออกถึงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ในบทอาขยานภาษาไทย ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

รักเมืองไทย

ธงไทยไตรรงค์	เป็นธงสามสี
ทั้งสามสิ่งนี้	เป็นที่บูชา
สีแดงคือชาติ	สีขาวศาสนา
น้ำเงินงามตา	พระมหากษัตริย์ไทย

นภาลัย สุวรรณธาดา
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 18)

จากบทอาขยานเรื่อง รักเมืองไทย ข้างต้น มีการใช้ภาษาจินตภาพด้วยถ้อยคำพื้นฐานง่าย ๆ ที่สื่อความหมายโดยตรงอย่างชัดเจน โดยนำสีของธงชาติไทยมาแทนสัญลักษณ์ของสถาบัน ซึ่งแถบสีขาวแทนสถาบันพระมหากษัตริย์ อันเป็นสถาบันที่จะต้องให้ความเคารพบูชา

ตัวอย่างที่ 2

พระสุริโยทัยขาดคอช้าง

บังอรอัศเรศผู้	พิสมัย ท่านนา
นามพระสุริโยทัย	ออกอ้าง
ทรงเครื่องยุทธพิไชย	เช่นอุป-ราชแฮ
เกล็ดงาช้างคว้าง	ควบเข้าขบวนไคล

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 90)

จากบทอาขยานเรื่อง พระสุริโยทัยขาดคอช้าง ข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความกล้าหาญของสมเด็จพระสุริโยทัยที่ได้ร่วมสู้รบกับกองทัพพม่าโดยใช้ภาษาจินตภาพแสดงจินตภาพการเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมที่จะเข้าร่วมต่อสู้ในสนามรบอย่างชัดเจน แสดงถึงความมุ่งมั่นตั้งใจและไม่เกรงกลัวในสงคราม

จากการวิเคราะห์อุดมการณ์ชาติ ที่ประกอบด้วยอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความรักชาติ อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับศาสนา และอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ มีการใช้ภาษาจินตภาพที่เรียบง่ายและสื่อความหมายได้อย่างเข้าใจชัดเจน และการไม่สื่อถึงอุดมการณ์ชาติโดยตรง โดยนำเสนออุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความรักชาติ ผ่านเอกลักษณ์ความเป็นไทย

2. อุดมการณ์เด็กดี

อุดมการณ์เด็กดี เป็นอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนที่ดีตามกรอบของสังคมเพื่อสร้างพลเมืองของสังคมให้มีคุณภาพตามอุดมคติของสังคม เช่น การมีความกตัญญู มีความสามัคคี และรักษาสีงแวดล้อม เป็นต้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบอุดมการณ์เด็กดีในบทอาขยานภาษาไทย ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

กาดำ

กาเอ๋ยกาดำ	รู้จำรู้จักรักเพื่อน
ได้เหยื่อเผื่อแม่ไม่แซ่เขื่อน	รีบเตือนพวกพ้องร้องเรียกมา
เกลื่อนกลุ้มรุมล้อมพร้อมพรัก	นำรักน้ำใจระไรหนา
การเผื่อแม่แนะพ่อหนูจงดูกา	มันโอบอารีรักดีนักเอย

นายแก้ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 6)

จากบทอาขยานเรื่อง กาดำ ข้างต้น ใช้ภาษาจินตภาพที่แสดงความเป็นอยู่ของกาดำที่อยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ โดยมีการใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานเพื่อแสดงพฤติกรรมการร้องเรียกเพื่อนฝูงเมื่อพบอาหาร ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีน้ำใจเหมือนกับลักษณะนิสัยของมนุษย์ที่แสดงออกถึงพฤติกรรมความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ตัวอย่างที่ 2

รักษาป่า

ผู้คนไม่มีโรค	นับเป็นโชคสุขสำราญ
อากาศไร้พิษสาร	สัตว์ขึ้นบานดินชื่นใจ
คนสัตว์ได้พึ่งป่า	มารักษาป่าไม่ไทย
สิ้นป่าเหมือนสิ้นใจ	ช่วยปลูกใหม่ไว้ทดแทน

นภลัย สุวรรณธาดา

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 8)

จากบทอาขยานเรื่อง รักษาป่า ข้างต้น ได้ชี้ให้เห็นถึงผลของการรักษาป่า โดยใช้ภาษาจินตภาพเร้าให้เกิดอารมณ์อัศจรรย์ใจให้มีความชื่นชมในอากาศที่บริสุทธิ์และการมีธรรมชาติที่สมบูรณ์และมีการใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานเพื่อแสดงอาการชื่นบานใจของสัตว์และดินเมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องเกิดจากความร่วมแรงร่วมใจกันในการรักษาสิ่งแวดล้อมของมนุษย์

ตัวอย่างที่ 3

โคลงสุภาชิตนฤทมนการ

เพราะขอโทษบรรดาที่ได้ผิด

ใดกึ่งผิดพลาดแล้ว	ไปละ ลืมเลย
หย่อนทีฐิมานะ	อ่อนน้อม
ขอโทษเพื่อคารวะ	วายบาด หมายแฮ
ดีกว่าปดอ้อมค้อม	คิดแก้โดยโง่

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 70)

จากบทอาขยานเรื่อง โคลงสุภาชิตนฤทมนการ ข้างต้น ถ่ายทอดเรื่องความซื่อสัตย์ด้วยภาษา จินตภาพที่สื่อความหมายได้เข้าใจง่าย มีการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ในบาทแรกของวรรคหน้าที่กล่าวว่า “ใดกึ่งผิดพลาดแล้ว” เพื่อแสดงความสำคัญในการกล่าวขอโทษ ซึ่งเมื่อได้กระทำความผิดต้องยอมรับผิดและรู้จักกล่าวคำขอโทษ

ตัวอย่างที่ 4

นมัสการอาจารย์คุณ

อนึ่งข้าคำนับน้อม	ต่อพระครูผู้การุณ
โอบเอื้อและเจือจน	อนุสาสน์ทุกสิ่งสรรพ
ยัง บ่ ทราบก็ได้ทราบ	ทั้งบุญบาปทุกสิ่งอัน
ชี้แจงและแบ่งปัน	ขยายอรรถให้ชัดเจน

พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 102)

จากบทอาขยานเรื่อง นมัสการอาจารย์คุณ ข้างต้น ได้กล่าวสรรเสริญพระคุณของครูอาจารย์ที่ให้การอบรมสั่งสอนทั้งด้านความรู้และด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสะท้อนเรื่องความกตัญญู ด้วยการใช้ภาษาจินตภาพที่สื่อความหมายอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ก่อให้เกิดอารมณ์รักและซาบซึ้งในพระคุณของครูอาจารย์

จากการวิเคราะห์อุดมการณ์เด็กดี พบว่าเน้นการใช้ภาษาจินตภาพที่สื่อความหมายตรงตัวเข้าใจง่าย รวมทั้งมีการใช้ภาพพจน์ เช่น บุคลาธิษฐาน คำถามเชิงวาทศิลป์ เป็นต้น เพื่อเร้าอารมณ์ของผู้เรียนให้คล้อยตามและพร้อมปฏิบัติตามคำชี้แนะ

3. อุดมการณ์การเรียนรู้

อุดมการณ์การเรียนรู้ เป็นอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับการใฝ่เรียนรู้ การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อการนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดคุณประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ รวมทั้งการมุ่งมั่นในการเรียนการทำงาน เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานให้ประสบความสำเร็จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบอุดมการณ์การเรียนรู้ในบทอาขยานภาษาไทย ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

ตั้งไข่มุ่ดมไข่มุ่ด

ตั้งเอ๋ยตั้งไข่มุ่ด	จะตั้งไข่มุ่ดมไข่มุ่ดม
ถึงว่าไข่มุ่ดจะมไข่มุ่ด	ถ้าตกลินเสียก็อดมไข่มุ่ด
ตั้งใจเรานี้จะดีกว่า	อุตส่าห์อ่านเขียนเรียนหนังสือ
ทั้งวิชาสารพัดเพียรหัดปรือ	อย่าตั้งตั้งตั้งไข่มุ่ดไรเอ๋ย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 26)

จากบทอาขยานเรื่อง ตั้งไข่มุ่ดมไข่มุ่ด ข้างต้น ได้ยกตัวอย่างเปรียบเทียบการตั้งใจศึกษาเล่าเรียนกับการตั้งไข่มุ่ด เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการแสดงความตั้งใจในเรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเรื่อง การตั้งไข่มุ่ดกับการแสดงความตั้งใจในเรื่องที่ให้ประโยชน์อย่างเรื่อง การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน โดยชี้แนะให้นำความตั้งใจมาใช้ในการศึกษาเล่าเรียนจะดีกว่า

ตัวอย่างที่ 2

วิชาเหมือนสินค้า

ซื้อเกียจคือปลาร้า	จะทำลายให้เรื้อจม
เอาใจเป็นปิ่นคอม	ยิงระดมให้จมไป
จึงจะได้สินค้ามา	คือวิชาอันพิสมัย
จงหมั่นมั่นหมายใจ	อย่าได้คร้านการวิชา

ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 34)

จากบทอาขยานเรื่อง วิชาเหมือนสินค้า ข้างต้น ใช้ภาษาจินตภาพด้วยอุปลักษณ์เพื่อเปรียบเทียบสิ่งที่ก่อให้เกิดอุปสรรคคือความขี้เกียจ และสื่ออารมณ์มุ่งมั่นตั้งใจที่จะไม่เกียจคร้านในการเรียนและต้องศึกษา เล่าเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสะท้อนถึงอุดมการณ์การเรียนรู้ในด้านการตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

ตัวอย่างที่ 3

มงคลสูตรคำฉันท์

ความได้สดับมาก	และกำหนดสุวาที
อีกศิลปศาสตร์มี	จะประกอบบุญการ
อีกหนึ่งวินัยอัน	นรเรียนและเชี่ยวชาญ
อีกคำเพราะบรรสาน	ฤดีแห่งประชาชน
ทั้งสี่ประการล้วน	จะประสิทธิ์มุนุญผล
ข้อนี้แหละมงคล	อดิเรกอุดมดี

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 124)

จากบทอาขยานเรื่อง มงคลสูตรคำฉันท์ ข้างต้น ใช้ภาษาจินตภาพด้วยถ้อยคำที่สละสลวยและไพเราะ ซึ่งเนื้อความได้สื่อความนัยถึงอุดมการณ์การเรียนรู้ที่ว่า การเป็นผู้ฟังที่ดี รับฟังสิ่งต่าง ๆ และการรู้จักพูดจาที่ดี รวมทั้งการมีวิชาความรู้จะทำให้สามารถเลือกประกอบอาชีพที่ปรารถนาได้

จากการวิเคราะห์อุดมการณ์การเรียนรู้ พบว่า มีการใช้ภาษาจินตภาพในเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นความสำคัญของการเล่าเรียน และการใช้ถ้อยคำที่สื่อความเข้าใจง่าย แต่แฝงความนัยถึงอุดมการณ์การเรียนรู้

จากการศึกษาการใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ในบทอาขยานภาษาไทย สรุปได้ว่า พบอุดมการณ์ 3 อุดมการณ์ ได้แก่ อุดมการณ์ชาติ อุดมการณ์เด็กดี และอุดมการณ์การเรียนรู้ สำหรับอุดมการณ์ชาติ แบ่งเป็นชุดความคิด 3 ชุดความคิด ได้แก่ อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความรักชาติ อุดมการณ์ที่เกี่ยวกับศาสนา และอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับ

พระมหากษัตริย์ สำหรับอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับความรักชาติ มีการใช้ภาษาจินตภาพด้วยถ้อยคำที่เข้าใจง่ายที่แสดงออกสื่อถึงความความรักชาติอย่างชัดเจน สร้างความปลุกใจให้เกิดความตระหนักและหวงแหนประเทศชาติ และการแสดงมีเนื้อหาที่สื่อถึงอุดมการณ์ความรักชาติผ่านเอกลักษณ์ความเป็นไทย เพื่อสร้างความประทับใจในความเป็นไทยและเห็นความสำคัญของความเป็นไทย

ส่วนอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับศาสนา มีการใช้ภาษาจินตภาพด้วยถ้อยคำที่กล่าวถึงการเคารพบูชาศาสนาโดยตรง และการใช้ภาษาจินตภาพที่แสดงความมุ่งมั่นตั้งใจในการยึดมั่นในหลักปฏิบัติตนตามหลักศาสนาพุทธ เช่น การทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว การละเว้นอกุศล เป็นต้น และอุดมการณ์ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์มีการนำเสนอผ่านภาษาจินตภาพด้วยถ้อยคำเรียบง่ายที่เราให้เกิดอารมณ์รักและเทิดทูนในสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยนำเสนออุดมการณ์ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์อย่างตรงไปตรงมา และนำเสนออุดมการณ์ที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ในลักษณะของการถ่ายทอดเรื่องราวการสงครามของพระมหากษัตริย์ไทยที่ได้มุ่งมั่นตั้งใจต่อสู้กับข้าศึก

ต่อมาการปลุกฝังอุดมการณ์เด็กดีนำเสนอผ่านภาษาจินตภาพด้วยถ้อยคำที่สื่อความหมายตรงตัว เข้าใจง่าย โดยมีการปลุกฝังอุดมการณ์เด็กดีที่มุ่งเน้นในเรื่องความกตัญญู ความมีน้ำใจ การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน และการมีความสามัคคีในหมู่คณะ สำหรับอุดมการณ์การเรียนรู้ได้นำเสนอภาษาจินตภาพที่สื่อความหมายถึงการเรียนรู้อย่างชัดเจน โดยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนอย่างตรงไปตรงมาและการยกตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นผลดีของการศึกษาเล่าเรียน รวมทั้งมีการใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบ เช่น อุปลักษณ์ เพื่อนำเสนอความสำคัญของการมีวิชาความรู้

อภิปรายผล

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง การใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ในบทอาขยานภาษาไทย ทำให้ทราบถึงอุดมการณ์ในบทอาขยานภาษาไทยที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยบทอาขยานถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยถ่ายทอดอุดมการณ์ไปสู่ผู้เรียนด้วยถ้อยคำภาษาจินตภาพที่สร้างสรรค์ ดังที่ ปาริชาติ คงสังข์ (2556: 175-176) กล่าวว่า จินตภาพเป็นส่วนที่มีความสำคัญมากในการนำเสนอความงามของภาษาในวรรณกรรม ทำให้งานมีความเป็นศิลปะสามารถดึงดูดให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สุนทรีย์ในการอ่านวรรณกรรม จินตภาพจึงเป็นเครื่องมือในการสื่อภาพ อารมณ์ และทัศนคติของผู้เขียนมาสู่ผู้อ่านได้ง่ายขึ้น เพราะผู้อ่านเห็นภาพและมีความเข้าใจตรงกับผู้เรียน

ฉะนั้นการเรียนรู้การใช้ภาษาจินตภาพในบทอาขยานจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์และนำอุดมการณ์เหล่านั้นมาใช้แบบทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว ดังกาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน (2553: 222) ได้สรุปปฏิบัติการของอุดมการณ์ ดังนี้

1. อุดมการณ์ทำงานลึกลงไปในจิตไร้สำนึก หรือทำให้เราไม่ได้ตระหนักถึงและรู้สึก รวากับว่ากระบวนการนั้นเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเป็นไปโดยปริยาย

2. การผสมกันระหว่างความจริงกับจินตนาการ การทำงานของอุดมการณ์จะใช้วิธีการผสมเรื่องจริง ๆ กับดวงใจ จนไม่สามารถแยกออกจากกันได้เลย ซึ่งวิธีการผสมผสานจริง ลวงดังกล่าวนี้ จะเกี่ยวโยงกับโลกของการสื่อสารเป็นอย่างมาก

ดังนั้นเพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์ให้ฝังรากลึกลงในจิตสำนึกของผู้เรียน เรื่องราวในบทอาขยานจึงมีส่วนของความจริงผสมกับจินตนาการเพื่อกระตุ้นจินตนาการของผู้เรียนให้อยู่บนพื้นฐานความจริงของสังคมที่มีอุดมการณ์แอบแฝงอยู่ ซึ่งอุดมการณ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่ช่วยขับเคลื่อนให้สังคมสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ โดยสังคมมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเต็มใจปฏิบัติตามวิถีของสังคม

จากการวิเคราะห์อุดมการณ์ที่ปรากฏในบทอาขยานภาษาไทย พบว่า ส่วนมากมีการใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ด้วยถ้อยคำที่สื่อความหมายเข้าใจง่ายแต่มีความไพเราะงดงาม เพื่อให้ผู้เรียนซาบซึ้งในถ้อยคำภาษาและซึมซับอุดมการณ์ที่สอดแทรกเอาไว้

ในบทอาขยานจะปรากฏอุดมการณ์ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยอุดมการณ์ทั้ง 3 อุดมการณ์ ได้แก่ อุดมการณ์ชาติ อุดมการณ์เด็กดี และอุดมการณ์การเรียนรู้ มีการปลูกฝังให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความคิดความเข้าใจในการดำรงชีวิตและมีการดำรงชีวิตในสังคมที่สงบสุขและปลอดภัย

การนำเสนออุดมการณ์ชาติเริ่มจากบทอาขยานที่ถ่ายทอดภาษาจินตภาพให้เห็นถึงสถาบันหลักของชาติของอย่างโดดเด่น ซึ่งผู้เรียนจะต้องให้ความเคารพและพึงระลึกถึงอยู่เสมอ ได้แก่ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อสร้างภาพองค์รวมถึงสิ่งสำคัญที่หล่อหลอมให้เกิดเป็นประเทศชาติอันเป็นแผ่นดินที่อยู่อาศัย ดังนั้นภาษาจินตภาพที่ใช้จึงสื่อถึงอารมณ์มุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

นอกจากนี้การสอดแทรกอุดมการณ์ชาติเกี่ยวกับศาสนาจะช่วยเตือนจิตใจไม่ให้ดำเนินชีวิตไปในทางที่ไม่เหมาะสมในสังคม ก่อให้เกิดการสร้างเกราะป้องกันภัยจากสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข นอกจากนี้มีการถ่ายทอดเรื่องราวของสถาบันพระมหากษัตริย์จากวีรกรรมสำคัญในการปกป้องประเทศชาติบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ มีการใช้ภาษาจินตภาพที่สื่อถึงอารมณ์รักชื่นชมในความกล้าหาญของพระมหากษัตริย์ เพื่อปลูกฝังแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียนสามารถนำคุณธรรมที่พระมหากษัตริย์ได้นำมาใช้ไปปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนได้อย่างเหมาะสม

ในการนำเสนออุดมการณ์เด็กดีจะถ่ายทอดผ่านภาษาจินตภาพที่สื่อความหมายเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว เป็นในลักษณะการสั่งสอนจึงสะท้อนอารมณ์มุ่งมั่นตั้งใจที่ต้องการมุ่งเน้นการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีงามตามระเบียบปฏิบัติของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีกรอบแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมของสังคมที่อาศัยอยู่ ส่วนการนำเสนออุดมการณ์การเรียนรู้เน้นการใช้ภาษา จินตภาพที่แสดงความมุ่งมั่นตั้งใจในการแสวงหาความรู้ มีทั้งการนำเสนออุดมการณ์การเรียนรู้โดยตรงไปตรงมา และนำเสนอในลักษณะของการเปรียบเทียบให้เห็นผลดีของการศึกษาเล่าเรียน และเน้นการใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบ เช่น อุปลักษณ์ เพื่อเปรียบเทียบความสำคัญของวิชาความรู้

ดังนั้น การใช้ภาษาจินตภาพจึงเป็นตัวกลางสำคัญที่จะเผยแพร่อุดมการณ์ในบทอาขยานที่สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ออกไปสู่ผู้เรียนได้อย่างเข้าใจและเกิดการปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับอุดมการณ์เหล่านั้น ๆ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะบทอาขยานภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ มีการศึกษาบทประพันธ์จากเรื่องนั้นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความหลากหลายของการใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ที่ปรากฏอยู่ในเรื่องเดียวกัน มีการศึกษาการใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ในงานเขียนประเภทร้อยกรองจากวรรณคดีวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านภาษาจินตภาพและอุดมการณ์ของผู้เรียนให้มีความคงทนยิ่งขึ้น มีการศึกษาการใช้ภาษาจินตภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ในงานเขียนประเภทร้อยแก้ว เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านภาษาจินตภาพและอุดมการณ์จากงานเขียนประเภทร้อยแก้วร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษา. (2558). หนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บทอาขยานภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2562, จาก : <http://lib.edu.chula.ac.th/pdf>.
- กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2553). สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

- กิริติ ณะไชย. (2561). เอกสารประกอบการสอน หัวข้อ 4.1.3 ศิลปะการใช้ภาษาและกลวิธีทางวรรณศิลป์ 0161512. มหาสารคาม : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐมา ศุภชนานันท์. (2560). การสร้างอุดมการณ์ผ่านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแบบเรียนพระพุทธศาสนา. เชียงราย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- นิตยา แก้วคัลณา. (2551). การสืบสรรค์จินตภาพในกวีนิพนธ์ไทย. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปาริชาติ คงสังข์. (2556). จินตภาพกับการตีความเรื่องสั้นและนวนิยายของประชาคมลุ่มน้ำชายธงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา. (2544). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2561). พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม ฉบับราชบัณฑิตยสภา (แก้ไขเพิ่มเติม). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- อัปสร สุวรรณรอด. (2544). คุณค่าในบทอาขยานภาษาไทยระดับประถมศึกษา, มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

